

ALEXANDRU A. HERLEA

243659

ASPECTE
DIN
POLITICA AGRARĂ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

720219

ALEXANDRU A. HERLEA

ASPECTE

DIN

Biblioteca Universitatii Regale Ferdinand I.
din CLUJ.

POLITICA AGRARĂ

BCU Cluj-Napoca

RBCFG201702195

Biblioteca Universitatii Regale Ferdinand I.

din CLUJ.

Nr. 577 1930

EXEMPLAR LEGAL

243659

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Aspecte din Politica Agrară

În conferința de azi voiu arboră cu precădere în fața D-voastră, chestiunea propagandei și a mișcării agricole care se arată azi în țară.

Bineînțeles că îmi va fi destul de greu ca să mă abțin de la precizări doctrinare de știință teoretică, totuș am să încerc s'o fac; dacă îmi va scăpa însă câte o apreciere prea greoaie, vă rog anticipat să-mi dați iertare.

I. România Stat agrar

Prin rostul împrejurărilor, dar mai ales prin caracterul țaranului român, țara noastră a rămas și este eminentamente agricolă; adevărat tradus cu vorbe mai ușoare, ar însemna că întreagă înfățișarea de trai în țara noastră ne arată câte ceva din munca câmpului, munca agricolă, atât prin faptul că 90% din locuitorii țării sunt agricultori, cât și că dânsii trăiesc exclusiv din această sursă adevărat după venitul care îl au din pământ, dar mai cu seamă prin faptul că întreagă economia țării, a statului, are la baze veniturile din agricultură. Adevărat, cum,? — și în gospodăria statului, cu atât merg treburile mai bine cu cât veniturile sale sunt mai mari. Dar sigur mă veți întreba poate, care este legătura între veniturile statului și munca agricolă, căci statul în regie proprie astăzi exploatează foarte puțin,? — da însă este de știut, că cele mai prim-

cipale izvoare de venit în gospodăria mare a țării sunt *impozitele*, și *exporturile*.

Deci, majoritatea locuitorilor țării trăind din venitul realizat de pe urma muncii câmpului, impozitul, darea care o plătesc constituie un venit destul de important, pentru a se da un imbold de înaintare țării, prin ceea ce se poate construi în urma acestui venit.

La fel e și cu al doilea principal izvor de venit al țării, *exportul*. E știut, că o țară este cu atât mai bogată, cu cât exportează mai mult. Cum la noi și astăzi ca și pe vremuri în România mică *exportul* este în foarte mare măsură agricol, e natural ca produsele agricole, în măsură ce avem mai multe la export, să contribuie la mărirea veniturilor țării. Vedeti dară cât e de complet agricolă fața țării noastre și deci i-am zis României *stat eminentemente agrar*.

II. Asistențele de Stat și particulare

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Deci, făcând aceste constatări și văzând realitatea, trebuie ca să o tratăm cu reactivele caracteristice, cu doctoriile cari pot să aducă însănătoșare economiei generale a țării. Adecă legiuirile economice, ca asistența statului, și asistența particulară, să nu fie în ritmul unei alte înfățișări economice, pe care e departe s'o aibe *statul nostru*.

Adecă, să traducem iarăși fraza și s'o explicăm; o propășire a unei grupări sociale, o ajută atât inițiativa, privată, cât și inițiativa de stat, — adecă asistența privată sau ajutorul pe care și-l dau reciproc pentru reușit a planului, membri aceleiași grupări sociale și asistența publică sau de stat care o constituie ajutorul dat de conducerea grupării, în concret a țării prin legi de protecție, cât și ori ce alte măsuri pentru reușită cari toate constituie elemente ale politicii agrare.

Aşa dară, aceste ajutoare trebuie să fie de atare fel, în cât cu drept cuvânt să ajutoreze cum este în cazul de faţă, mersul agriculturii.

Deci legiuirile economice să acoarde o protecţie deosebită acestei ramuri de activităţi, să încurajeze agricultura, atât prin politică de export, import şi vamală, cât şi prin acordarea de privilegii întreprinderilor, cari au la bază producţia agricolă.

Asistenţa de Stat prin legiuirile economice este aşa de complexă, şi extinsă încât ar putea forma obiectul unei destul de vaste lucrări. Cum însă interesele unei legiuii economice se suprapun interesului protecţiei agricole, prin multiplicitatea de defensivă şi îndrumare economică generală, în plină armonie, legile de protecţie agrară nu sunt pure. Ele ating măcar tangential alte ramuri ale economiei atunci când partea agrară e obiectul principal, — sau îndrumarea de interes agrar cade tangential pe obiectul unei legiui de îndrumare, de ex.: industrială sau comercială — când acesta este principalul.

Ca asistenţă de stat trebuie inomis să menţionăm trei factori, afară de legiuirea propriu zisă economică, care contribuie la îndrumarea agricolă: *capitalul, propaganda profesională şi învăţământul agricol, şi cari îşi au şi nuanţele, corelative de asistenţe private.*

III. Capitalul

Capitalul este un factor de căpetenie pentru toate ramurile de producţiune şi în acest scop statul are datoria ca pentru îndrumarea agriculturii, *capitalul să fie aşa de bine întreţesut în pătura producătoare şi în condiţiuni de dobândă ieftină, pentru ca să fie de bun folos agriculturii.* Ştim că prin reforma agrară, producţiunea agricolă a scăzut. Dece?

I. Intâi fiindcă ţăranul ca mic exploatator, prin

natura sa conservatoare, nu tinde decât la o producție echivalentă cu trebuințele casei sale.

II. A doua oară, pentru că mijloacele tehnice, ca aparatele de exploatare nu mai puteau să găsiască întrebuințare într'o exploatare mică și ca atare se observă fenomenul micșorării producțiunii. Aici apoi intervine rolul cooperăției asupra căruia am să reviu imediat.

Deci pentru ca să mărim și mijloacele tehnice ajungând la o producție agricolă mai însemnată, trebuie ca pătura producătoare să obțină capitaluri ieftine, de care am vorbit și a căror distribuție sistematică nu o poate reglementa decât însuși statul; — dar statul nostru până acum, pe lângă toată bunăvoința, nu putea să pună la dispoziția agriculturii un capital mai mare.

De ce? foarte simplu, nu-l avea.

La începutul acestui an însă, guvernul actual a reușit să încheie un împrumut în străinătate, care să contribuie la refacerea stării economice înapoiate în țară.

a) Organizarea creditului agricol

Prin organizarea creditului, se înțelege *politica de distribuție*.

I. ca prin lansarea lui să se producă armonie economică în pătura producătoare,

II. a doua oară se înțelege *scontarea și rescontarea de către băncile cari stau în legătură directă cu producătorii* în condițiuni de dobândă proprii și în raport direct cu productivitatea agricolă. Adecă ce înțelegem prin aceasta — creditul să fie în asemenea chip orânduit, încât producătorii să-l poată obține cu o dobândă care să poată fi ușor suportată, din venitul realizat prin producția agricolă.

III. A treia oară trebuie să se ocupe organizarea creditului *cu cererea instituțiilor de operațiuni intermediare*, mijlocitoare, care să facă transmisiunea directă cu producătorii.

Creditul odată distribuit în condițiuni economice prielnice, v'a constitui capitalul, factorul important al producțiunii, și în cazul special de față, al îndrumării agricole.

Credite agricole în vechiul regat am avut o serie întreagă începând din 1903. Aceste credite însă nu și-au îndeplinit pe deplin misiunea socială, suferind de diferite neajunsuri, fie de geneză, fie de împrejurări survenite ulterior.

I. *Prin geneză*, au avut la bază interese de ordin personal, de ordin politic, sau de procopsire a unei anumite clase cămătare în fond cu toată fața agricolă care și-o afișa. Avem diferite înscrisuri fonciare și o mulțime de titluri de valoare cari prin inonestitatea scopului creării lor au deserved interesele agricole.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II. *Prin împrejurări survenite ulterior* notăm, conjuncturile economice defavorabile, — depresiunile economice în general, — pentru agricultură, împrejurări de producție rele și schimbările de regim politic prin cari se schimba complet întreaga acțiune în domeniul politicei agrare, — clasa agricolă a suferit.

Deci pentru organizarea creditului agricol este imperioasă nevoie de „*bună credință*“ (bona fide) în complecta accepțiune a expresiunii.

Pe lângă condițiunile enumerate se cere ca cei cari îl finanțează să nu aibe decât control de garanție asupra capitalului, ca să nu dea de bănuț în nici eea mai mică măsură că intențiunile n'ar fi puritane. Organizatorul trebuie să fie însuș Statul.

b) *Cooperăția agricolă*

Am amintit că unul din motivele micșorării producțiunii agricole în urma reformei agrare, ar fi — *imposibilitatea materială a utilizării aparatelor agricole, într'o exploatare mică.*

Lipsa de rentabilitate însă dispăre, prin fenomenul de orânduire economică așa numit „cooperăție“. Cred că de o cooperativă de consum ați auzit — caracteristica ei este ca venitul realizat de pe urma vinderii în deboseu, se împărțește tot între membrii cooperativei, între membrii întreprinderii. V'am dat în forma asta exemplu, pentru că e mai palpabil.

Din el se întrevește mai direct avantajul care-l dă sistemul. Așa dară, cooperăția are la bază, *împreună lucrarea acelor cari au nevoie să-și satisfacă trebuințele prin efectele ei integrale.*

Pentru agricultură însă avem cooperăția specială de producție, care se manifestă în două forme. Întâi cooperativa de producție propriu zisă, prin care membrii asociați recurg la mijloacele producției comune ca instrumente agricole etc.

Aici trebuie să facem distingerea între aceasta și cooperativa de producția industrială, care echivalează cu al II-lea sistem de cooperativă agricolă, care este obștea și care este o creațiune a dreptului român.

Obștea este formată din cel puțin 25 membrii, cari produc în comun, nu numai prin utilizarea mijloacelor de producție în comun, ca instrumente etc., ci prin utilizarea unui fond de exploatare comun, a unui pământ comun — care de obicei este arândat de operatori.

Aceste 2 sisteme de cooperative agricole sunt caracteristicele. Neîndoios că avem în legătură cu agricultura aproape toate sistemele de cooperăție, grupându-le, cele dinainte formând sistemele principale,

iar cele cari urmează formând sistemele accesorii.

I. întâiu cari vizează produsele agricole pentru desfacerea lor;

II. a doua oară cari vizează clasa agricultorilor, ca însămânțări, mijloace de trai și procurarea celor trebuincioase unei gospodării.

Cred că e foarte evident, că până-ce o mică exploatare nu poate ținea instrumentele agricole și în general toate mijloacele de producție, ca o exploatare mare, însă care dacă este înțemeiată pe baze cooperatiste, are toate șansele de-a satisface execuțiile tehnice agricole ca oricare mare exploatare. Deci beneficiul venitului nu va fi proprietarul exploatare a muncitorului agricol, ci beneficiarii venitului vor fi tot muncitorii. Printr'o exploatare mare se potențează, se mărește producția agricolă — cu ajutorul mijloacelor tehnice, cari de astă dată se rentează să le ținem, dar mai ales se mărește producțiunea, prin *perfecționarea instrumentelor de exploatare*. Ceeace însă îi dă înfățișarea cea mai atrăgătoare — este *distribuția venitului rezultat, fără un intermediu, al unui proprietar parazită*.

N'am cuvinte suficiente, pentru a aduce laude sistemului cooperatist și a vă ruga să căutați să pricepeți avantajile materiale bănești de pe urma acestui sistem, care fără îndoială — în curând va constitui principiul de bază — idea fundamentală — a orânduirii sociale. La noi în Ardeal în general cooperația este foarte puțin cunoscută, de ce? — fiindcă, legea ungurească (Legea XIII din 1898) prin care se acordă anumite avantagii cooperativelor, le subordonează tot odată, controlului organelor administrative — și atunci în deosebi populația românească din aceste părți a preferit, o altă formă, a societăților comerciale — cea a societății pe acțiuni. Țin să se știe și o rețetă accentuat: cooperația n'a putut să ieie un avânt

în Transilvania, din cauza politicii economice a statului maghiar care a supus cooperativele controlului administrativ, încercând astfel a pune o stavilă, unei eventuale ridicări, sub raport material a populației românești din aceste părți.

În Basarabia (Legea din 1871, 1895, 1904) și mai ales în Bucovina cooperația a înflorit, căci legiuirea era mai indulgentă, în Bucovina (Legea din 1873) era largă de tot, unde de fapt este leagănul obștiilor de care am vorbit mai sus. În vechiul Regat în 1903 avem o lege pentru cooperație care prevede cooperative de consum de credit și de producție, în 1910 avem legea băncilor populare sătești, cari au la baza lor, tot metoda cooperatistă. Apoi *codul cooperației* din acum un an, iar de acum o lună, *legea de organizare a cooperației*, care este una din cele mai avansate ca concepție socială. Ași vrea ca 'n tot locul unde am cinstea să vorbesc să las măcar o mică încredere în acest nou sistem de organizare care să numește cooperație și vă rog cu înzistență să căutați să pătrundeți secretul, realizărilor materiale în urma noului sistem și vă asigur că o să rămânești cu toții foarte atrași de aceste secrete și că o să încercați și D-Voastră realizarea încât de mic, a unei întreprinderi pe aceasta bază.

Cred că există aproape în fiecare orășel din Transilvania o cooperativă ungurească, Hângya, care cred că lucrează, cu destul de mare beneficiuri, de ce nu s'ar putea ca printr'un efort comun, sau mai precis zis o armonioasă înțelegere să dați un avânt și cooperativei românești.

La controlul cooperativelor avem un principiu, ● metodă pe care o ajută federalizarea căci cooperativele sunt constituite în federale, este principiu al autocontrolului.

Noua lege de organizare dă acest atribut, unei

noi instituții pe lângă „Ministerul muncii“ oficiul național al cooperăției române. Acest așezământ are o mulțime de atribuțiuni de organizare, îndrumare și control. Alcătuște statute este instanța de apel, se îngrijește de învățământul cooperatist, căci trebuie să știți că avem o „Academie de cooperatie“ și o mulțime de alte școli, în care se face educație cooperatistă.

Pe cine-l interesează mai de aproape să poate adresa pentru a primi instrucțiuni, de funcționarea a societății cooperative, acestui oficiu național al cooperăției, de pe lângă „Ministerul muncii“ căci acest oficiu are asistență judiciară, specială pentru cooperării și el publică buletinul cooperăției române.

Cooperăția pe lângă toate beneficiile materiale care le oferă, constituie o reformă de înalt ordin, moral și social, căci legal să prevadă din venitul net realizat o anumită cotă, pentru opere de binefacere, caritate și propagandă culturală. Pentru agricultură cooperăția constituie o binefacere neasămuit de mare, căci aici v'om putea să adăugăm în afară de realizările materiale bănești, în afară de opera culturală și de binefacere, ridicarea moralului, a păturii producătoare țărănești care se află astăzi într'o destul de mare, depresiune, scădere, în urma politicii economice, dusă până în prezent, lipsite de protecția specială ce să cuvine produselor agriculturii și mai cu seamă de desmembrările pe cari le-a produs în viața noastră dela sate politica, căci noi, în deosebi românii de dincoace de Carpați nu cunoscusem până la unire, decât o singură politică, cea care-ți dicta fii bun român.

IV. Propaganda profesională

Al doilea factor al îndrumării agricole este propaganda profesională care să prezintă în ordinea de idei urmărită și asupra căreia v'om insista, *ca iniția-*

tivă și asistență de stat. În nuanța unei asistențe și inițiative particulare încă o avem, având de promotoră în acest de al II-lea caz mai mult societățile de ordin cultural.

I. Propaganda profesională se prezintă în *aspecte diferite*, fie în forme de *conferință organizată de stat sau instituții de stat.*

Noua lege a învățământului agricol înființează conferințe oficiale de propagandă, fie pe lângă școlile sau camerile de agricultură.

II. În formă de *publicațiuni scoasă la iveală de „Minist. de dom. și agr.”* sau instituții subordonate acestuia.

III. Într'o formă mult mai concretă, cea a instituirii *exploatărilor de model*, cari este tot de ordin public, fiind în regie de stat. Aici putem încadra exploatățile terenurilor școlare, câmpuri de experiențe, ferme etc.

Această propagandă profesională sub forma *inițiativei particulare* în aspectele sale să prezintă precum urmează: *conferințe organizate de societăți particulare* mai mult de ordin cultural, *publicațiuni* dar de astă dată scoase la iveală n ude stat, ci în regie pe cheltuială particulară. Aicia sunt cărțile de știință, doctrină al politicei rurale, și o foarte importantă parte o formează *publicațiunile periodice, ca articole de ziar și reviste.* Avem într'o formă redusă și *exploatățile de model.*

V. Invățământul profesional

Al III-lea factor al îndrumării agricole îl constituie, *invățământul profesional* agricol. Invățământul agricol este dependent de „Ministerul de Domenii și Agricultură” unde își are, „direcțiunea sa generală” și este împărțit în școli inferioare, școli superioare și

„Academii de agricultură“, între cari avem „Academia de înalte studii agricole din București și Cluj“ și în care categorie contează secția fac. de științe din Iași unde învățământul agricol să predă academic, și unde studenții nu să primesc decât în baza bacalaureatului sau unei școli superioare de agricultură.

Din aceasta împrejurare îmi țin de datorință să accentuezi importanța acestui factor al învățământului pentru îndrumarea agricolă și să fac apel către toți acei dela cari depinde îmbrățișarea unei asemenea cariere ca să o încurajeze.

În țara noastră unde toate conjuncturile de ordin bănesc să învârtesc în majoritatea cazurilor, în jurul producției agricole, sau au cel puțin legătură cu solul, sau în ultimul caz, aceste conjuncturi sub aspect social au măcar o afinitate politică cu clasa producătoare rurală. Deci când 90% din locuitorii țării se ocupă exclusiv cu exploatarea agricolă, este ușor de priceput că îndrumarea sau conducerea exploatărilor să fie de o rentabilitate destul de mare, pentruca cariera de agronom să fie căutată și dorită. Absolvenții școalelor de agricultură nu numai că v'or putea să-și asigure existența prin angajarea lor într'o exploatare privată, dar însuși statul să îngrijește de asigurarea existenței lor prin funcțiunile cele oferă ca agronom, consilier agricol, ingineri agricoli în exploatările de regie, secretari generali la „Camerile de Agricultură“ și în general funcționari la toate instituțiile de stat cu caracter agricol cât și în „Minist. de agric. și domeniilor“, absolvenților de școli superioare și academii li să deschide, poarta învățământului agricol pentru a intra dascăli și propovăduitori ai intereselor de îndrumare agricolă.

Aceasta fiind situația reală în ce privesc perspectivele cari le deschide învățământul agricol cred

că îmbrățișarea lui nu poate să constituie decât o perfectă ridicare morală, întâi prin mijloc material, în două aspecte ori cine poate să-și asigure băneștele existența, și ori cine are situația socială ca în ori care ram paralel de altă activitate.

A doua oră printr'un mijloc mai imaterial fie care îndrumător al mișcării agricole, în țara noastră e cazul mai eclatant ca în alte părți din apus, este, un bun cetățean și un eminent patriot căci dă impuls prin promovarea intereselor agriculturii, propășirii tuturor ramurilor de economii din țară.

VI. Incheiere

Imbrățișați această carieră căci neîndoios veți avea odată mulțumirea morală, care să prezintă precum am arătat-o mai înainte, dar nu numai atât ci considerația socială, va crește odată cu trecerea vremii, căci în statul nostru unde din orice parte transpiră, numai atmosfera de natură agricolă e logic că aceasta ramură de activitate care este totul pentru țara noastră, prin îndrumarea ei din ce în ce mai perfectă, să creieze idelul și elita socială.

Veți avea menirea ca printr'o cuminte și chibzuită îndrumare a treburilor să le organizați în așa fel, încât în cel mai scurt interval, forma „economic-socială“ a cooperatiei care ne bate la ușe să o primim larg și s'o lăsăm ca să-și împrăștiască binefacerile în toată libertatea sa.

Căutați fiecare din dvoastră ce este o cooperatie, cum să institue, cum să înființează, cum lucrează și căutați să vă face-ți glorie din faptul că a-ți reușit departe în comunele din care sunteți, să înființați măcar o cooperativă, care să fie model pentru altele cari să urmeze.

Onorată asistență, mișcarea agricolă în țară es-

te în pragul unui avânt puternic prin noua politică care să duce pe acest tărâm.

Statul o înzestrează astăzi cu o legiuire de protecție specială i-a pus la dispoziție capital, așa încât dacă și inițiativa particulară își va face datoria pe deplin, e cert ca roadele acestei munci să le vedem cât de curând din belsug. Am ținut să vă dau acest tablou asupra mișcării agricole existente astăzi, ca să vă rog să dați întreagă căderea și considerația d-voastră ce să cuvine acestei tendințe și în ocaziunile când ve-ți avea s'o susțineți, și să fiți pătrunși de necesitatea apărării interesolr agricole.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

